

Studiehandledning

Välfärdsrätt I, 7,5 hp

Introduction to Welfare Law, 7,5 ECTS Credits

(Uppdaterad: 2022-03-08)



Kursansvarig: Pia Kjellbom
Examinator: Pia Kjellbom

Innehåll

Inledning	3
Kursens lärandemål	3
Kursen innehåll	4
Examination	4
Information om undervisning/arbetsformer	5
Introduktion	5
Föreläsningar	5
Seminarier	5
Rättskällelaboratorier	6
Workshops	6
LISAM	6
Schema	7
Lärare som medverkar i kursen	7
Sammanställning av moment, poäng, kod och betygsnivåer	7
Examination och obligatoriska moment	7
Tentamen	7
Kriterier för betygssättning	7
Seminarier	7
Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation pga. Funktionsnedsättning	8
Fusk och plagiat, fotografering och upphovsrätt	8
Kursutvärdering	9
Lärandedialog och studentinflytande	9
Kurslitteratur	9

Välfärdsrätt I, 7,5 hp

Kurskod 745G65

Inledning

Det är nu dags för din första kurs i välfärdsrätt på socionomprogrammet. Kursen innebär en introduktion till juridik och juridisk metod. För dig som saknar rättsliga kunskaper sedan tidigare kan mötet med juridiken innebära att en helt ny värld öppnar sig ur både språk-, tanke- och värderingsmässigt perspektiv. Att ge sig ut på en sådan resa kan vara spännande men också utmanande och påfrestande. Vi är flera lärare som står beredda att guida dig på turen.

För att du ska få ut så mycket som möjligt av kursen är det viktigt att du redan från dag ett är så förberedd som möjligt. Om du vill förbereda dig inför kursen föreslås att du börjar med att läsa Zanderin & Staafs bok *Rätt och rättssystem*.

Vad gäller lagtext är det ditt ansvar som student att säkerställa att du har uppdaterad (nu gällande) lagtext att tillgå som du har tillgång till både under seminarier och föreläsningar. Det kan vara i form av lagbok eller genom internet. Tänk på att du så tidigt som möjligt bestämmer dig för hur du vill hantera lagtext så att du hinner bli bekväm med materialet innan tentamen kommer. Det finns ett flertal olika lagböcker (röd, blå, grön etc.) i olika prisklasser. Det kan vara bra att veta att om en lag skulle saknas i den bok du har valt så är det helt ok att komplettera med utdrag från internet. Om du söker via riksdagens hemsida <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/> så vet du att du får den senaste versionen.

Välfärdsrätt har ett brett fokus och i denna introduktionskurs fokuserar vi främst på det som brukar kallas civilrätt, alltså rättsområden som har att göra med förhållandet mellan enskilda, t ex avtals-, familje-, person-, hyresrätt. Vi kommer också in på den offentliga rätten genom process- och straffrätt. Även den internationella rätten berörs. Vi går också igenom grunderna i juridik och allmän rättslära, och ni kommer under hela kursen att öva på juridisk metod för att lösa problem som har relevans för socialt arbete. Kursen är en förberedelse inför ett yrke där rätten, genom myndighetsutövning och lagtillämpning ibland utgör kärnverksamheten.

Syftet med denna studiehandledning är att vara en hjälp för dig att orientera dig genom kursen. Litteraturlista och schema finns på lärplattformen LISAM. Vid kursstart kommer studiehandledningen kompletteras med ett utförligare detaljschema innehållande hänvisningar till litteratur samt instruktioner till olika övnings- och seminarietillfällen.

Kursens lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för rättssystemets allmänna uppbyggnad, juridisk rättskälle- och metodlära, instansordningen samt processrättsliga principer,
- redogöra för hur internationella konventioner om mänskliga rättigheter (MR-konventioner) och EU-rätten förhåller sig till svensk rätt,
- redogöra för allmän avtalsrätt med särskilt fokus på person-, familj- och hyresrätt av betydelse för socialt arbete samt det straffrättsliga systemets uppbyggnad.

- tillämpa juridisk metod med fokus på person-, familje- och hyresrätt

- reflektera kring och kritiskt granska lagars utformning, tillämpning och tolkning av betydelse för socialt arbete samt rättens betydelse ur ett klass-, genus- och etnicitetsperspektiv

Kursen innehåll

Kursen inleds med en introduktion till rätten som normsystem och arbetsmetod genom att behandla rättssystemets uppbyggnad, juridisk rättskälle- och metodlära, olika typer av rättsliga normer, samt domstolarnas instansordning. Grundlagarna, EU-rätten och Europakonventionen liksom andra MR-konventioner av betydelse för att förstå det svenska rättssystemets uppbyggnad och rättens tillämpning behandlas.

Avtals- och personrättsliga frågor behandlas, som exempelvis vad ett rättssubjekt och rättslig handlingsförmåga är liksom frågor kring olika typer av avtal och ställföreträdarskap m.m. Därefter behandlas hyresrätt av betydelse för socialt arbete, besittningsskydd, olika uppsägningsgrunder och socialtjänstens roll.

Det familjerättsliga avsnittet innefattar äktenskaps- och samborätt samt barn- och familjerätt. Det innefattar frågor om underhåll, fastställande av fader- moder- och föräldraskap och frågor om vårdnad, boende och umgänge.

Slutligen behandlas det straffrättsliga systemets uppbyggnad, med inriktning mot brott och påföljder som har koppling med socialt arbete. Även processrätt med inriktning mot det straffprocessrättsliga systemet ingår här.

Den juridiska metoden tränas praktiskt under kursens gång i rättskällebibliotek som är lärlösa och seminarier. På seminarierna arbetar vi med konkreta fall för att tillämpa kunskaperna från bibliotekerna. Vikten av att reflektera kring rättens utformning, tillämpning och konsekvenser särskilt ur ett klass-, genus- och etnicitetsperspektivet med relevans för socialt arbete genomsyrar kursen.

Examination

Examinationen sker genom

- skriftliga gruppvisa inlämningsuppgifter, betygsskala UG
- muntliga gruppvisa redovisningar, betygsskala: UG
- aktivt deltagande i seminarier, betygsskala: UG
- aktivt deltagande i seminarier, betygsskala: D
- individuell skriftlig tentamen, betygsskala: UV

För betyg godkänt krävs aktivt deltagande i seminarier samt minst Godkänt på övriga moment, för Väl godkänt krävs dessutom Väl godkänt på den individuella skriftliga tentamen.

Detaljerad information återfinns i studieanvisningen.

Om det finns särskilda skäl, om det med hänsyn till det obligatoriska momentets karaktär är möjligt, får examinator besluta att ersätta det obligatoriska momentet med en annan likvärdig uppgift.

Om LiU:s koordinator för studenter med funktionsnedsättning har beviljat en student rätt till anpassad examination vid salstentamen har studenten rätt till det. Om koordinatören istället har gett studenten en rekommendation om anpassad examination eller alternativ examinationsform, får examinator besluta om detta om examinator bedömer det möjligt utifrån kursens mål.

Studerande, vars examination underkänts två gånger på kursen eller del av kursen, har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Den som godkänts i prov får ej delta i förnyat prov för högre betyg.

Uppgifterna examineras alltid individuellt även om de sker i arbetsgruppen. Examinationerna ska även ses som lärtillfällen.

Generell information om examination finns i Programhandboken.

Information om undervisning/arbetsformer

Introduktion

Kursens introduktion är ett viktigt tillfälle för det fortsatta arbetet i kursen. Där görs en närmare genomgång av kursens innehåll, arbets- och examinationsformer samt av litteraturen, allt med koppling till lärandemålen. Där ges också information om tidigare kursvärdering och ev. förändringar i kursen.

Glöm inte att ta med studiehandledningen och litteraturlistan till introduktionstillfället.

Föreläsningar

Föreläsningarna introducerar eller fördjupar olika delar i kursen i syfte att underlätta bearbetningen av rättsområdena. Introduktionen och föreläsningar kommer i vissa fall att vara förinspelade och läggs då upp på LISAM och följs upp med en frågestund via zoom eller annat sätt. I andra fall kommer de ske live via zoom eller på plats, vilket framgår av om det finns en sal utskrivet i time-edit. Länkar till ZOOM hittar du nedan.

Seminarier

Under kursen anordnas seminarier. Dessa kräver ett förberedelsearbete enligt en trestegsmodell; Individuell förberedelse genom läsning av angivet material (1) som förberedelse till arbetet i de mindre arbetsgrupperna (2) som i sin tur är förberedelse inför rättskälledlaboratorierna som sker med arbetsgruppen (3). Seminarierna inklusive förberedelser ger tillfälle att belysa och problematisera valda delar av kursinnehållet. De innebär vidare en löpande träning i juridisk metod. Eftersom seminarierna bygger på förberedelser, kommer tid under seminarierna, *inte* lämnas till sådant arbete. Ni förväntas både som grupp och enskilt kunna redogöra för förberedelsearbetet. Studentprestationer under ett seminarium kan godkännas/underkännas både individuellt och i grupp. Vid underkänt eller vid frånvaro från ett seminarium ska en rest-/frånvarouppgift lämnas in. Vilka uppgifterna är kommer framgå av detaljschemat.

Seminarieriet "Juridisk informationsökning" kräver dock inte samma förberedelser som övriga seminarier, separata instruktioner kommer kring detta på LISAM då det är biblioteket som ansvarar. Seminarieriet är tänkt att ge praktisk träning i juridisk informationsökning. Du får här bekanta dig med

olika juridiska databaser och lära dig att hitta både lagtext och andra rättskällor som förarbeten, rättsfall samt JO-avgöranden. Målet är att känna till och kunna använda databaser med juridiskt material relevant för socialt arbete.

Rättskällelaboratorier

Under kursen ges tillfälle att delta i flera rättskällelaboratorier. Ett rättskällelaboratorium är ett schemalagt, men lärarlöst, övningstillfälle där du som student ges tillfälle att i en mindre grupp arbeta med att förstå och hantera innehållet i olika rättskällor. I denna kurs arbetar ni framför allt med rättsfall. Syftet med rättskällelaboratorierna är bland annat att du som student bli bekväm med relevanta lagar och få träning i att självständigt läsa och tillgodogöra dig rättsfall och annat rättskällematerial.

Workshops

Under kursen ges också workshops där ni kommer få arbeta mer praktiskt i grupper, *Juridisk metod i praktiken - verktygen Rättsfallsöversikt och IRAK*, där ni ges tillfälle att öva på de metoder som används under kursen och som kort beskrivs nedan. I slutet av kursen ligger tillämpningsworkshops som är tänkt att vara repetition på de rättsområden som berörs under kursen.

Rättsfallsöversikt

Under kursens gång förväntas alla fylla i en så kallad rättsfallsöversikt enligt en under kursen tillhandahållen mall (läggs upp på Lisam). Ni fyller i översikten i era arbetsgrupper under rättskällelaboratoriet. Rättsfallsöversikten får tas med vid salstentamen.

IRAK

Det finns olika modeller för att gripa sig an rättsligt material. I juridisk metodbok kap 8 används exempelvis modellen PRAAS, om du vill läsa närmare om juridisk problemlösning. IRAK kan sägas vara en förenklad modell av PRAAS. Under kursen kommer vi genomgående arbeta med verktyget IRAK som i korthet förklaras enligt följande:

Identifiera/formulera problemet/rättsfrågan som ska besvaras utifrån en fallbeskrivning

Rättsläget (gällande rätt) dvs. a) redogör för lagrum/rättsregel och b) för relevanta (för fallet) rekvisit med stöd av rättsfall

Applicera gällande rätt på sakomständigheterna dvs. tillämpa gällande rätt i det enskilda fallet. Var systematiska genom att gå igenom rekvisit för rekvisit och jämför dessa med de fakta som framkommit i fallet.

Konklusion, dvs formulera din slutsats (svaret på rättsfrågan - I)

Denna modell kommer att bilda utgångspunkt under seminarierna men är också grundläggande för tentamen.

LISAM

Den utbildningsplattform som används under kursen är LISAM <http://lisam.liu.se/?l=sv> All kursinformation, olika kursdokument samt kurskommunikation läggs ut där.

Schema

Aktuellt schema med lokaler publiceras i Time Edit. Var uppmärksam på uppdateringar och förändringar av schemat som kan ske, ibland med kort varsel, under kursens gång.

Lärare som medverkar i kursen

Pia Kjellbom, socionom, PhD och lektor i välfärdsrätt
Jenny Johansson, socionom, adjunkt i välfärdsrätt och doktorand i socialt arbete
Anna Lundberg, professor i välfärdsrätt
Christer Grönevall, jurist och fd domare i hyresnämnden
Sara Alzén, bibliotekarie
Hanna Scott, doktorand i välfärdsrätt
Sofi Jansson-Keshavarz, doktorand i välfärdsrätt
Hedvig Obenius, doktorand i välfärdsrätt

Sammanställning av moment, poäng, kod och betygsnivåer

Moment	Benämning moment	Poäng	Betyg
OBL5	Juridisk informationssökning	0 hp	D
OBL3	Personrätt/ställföreträdarskap	0 hp	D
SEM6	Hyresrätt	0,5 hp	U eller G
SEM2	Familjerätt	0,5 hp	U eller G
OBL 4	Straffrätt	0 hp	D
TEN2	Tentamen	6,5 hp	U, G el VG
REF1	Reflektionspass	0 hp	D

Examination och obligatoriska moment

Tentamen

Tentamen omfattar alla rättsområden som behandlats under kursen. Den kommer att göras i programmet Wiseflow, och mer information kommer under kursens gång.

Anmälan sker via studentportalen senast 10 dagar före tentamenstillfället. Inga efteranmälningar kan göras.

Kriterier för betygssättning

På tentamen kan max 46 poäng erhållas. För godkänt krävs minst 27 p, för väl godkänt krävs minst 40 poäng.

Återkoppling sker vid gemensam tentamensgenomgång. Tidpunkt anges via LISAM.

Seminarier

Godkända seminarieprestationer är en förutsättning för godkänt på kursen.

Rest- och frånvarouppgifter

Restuppgifter - Om en seminarieprestation inte bedöms som tillräcklig av en lärare erhåller studenten/gruppen en restuppgift. Uppgiften utformas i förekommande fall tillsammans med läraren.

Frånvarouppgifter – den som inte kan närvara vid ett obligatoriskt seminarium förväntas lämna in en så kallad frånvarouppgift som kompensation. Uppgiftens utformning framgår av detaljschemat i direkt anslutning till det aktuella seminariet. Vid fler än två frånvarotillfällen måste samråd med kursansvarig ske.

Rest-och frånvarouppgifter laddas upp i inlämningsmappen i Lisam med namnet ”Rest- och frånvarouppgifter” senast en vecka efter tentamen. Dessa inlämningar kommer inte bedömas löpande under kursen. Under kursen meddelas när inlämningar kan ske vid ytterligare tillfällen.

Professionellt förhållningssätt och självkänedom (PFS)

Professionellt förhållningssätt och självkänedom (PFS) är en process som pågår under hela utbildningen. Syftet med PFS-momenten är att ge studenter möjlighet att stärka sin professionella utveckling, empatiska förmåga och att utveckla ett etiskt genomtänkt förhållningssätt. Ett av de viktigaste pedagogiska verktygen för detta är reflektionspass, då studenter i grupp under handledning tränar på att reflektera kring aspekter av professionellt förhållningssätt och självkänedom. Vid frågor kontakta PFS ansvarig: ansvarig Johanna Andersson (johanna.a.andersson@liu.se).

Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation pga. Funktionsnedsättning

Har du rätt till särskilt stöd genom beslut från koordinators för studenter med funktionsnedsättning ska du inför varje termin skicka in ditt beslut till adm.socialarbete@ikos.liu.se. Du ska också informera varje kursansvarig i samband med kursstart.

Om du har särskilt stöd, i samband med salstentamen/distanstentamen i Wiseflow, är det genom tentamensservice som du ges detta stöd. Du måste vid anmälan meddela vilka extra resurser som krävs. Mer information finns på <https://www.student.liu.se/studentstod/funktionsnedsattning?l=sv>

Fusk och plagiat, fotografering och upphovsrätt

Med fusk menas att med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöka vilseleda examinator när en studieprestation ska bedömas. En form av fusk är så kallat plagiat. Plagiat är när man på ett otillåtet sätt använder sig av andras texter <https://liu.se/artikel/plagiering-upphovsratt>. Det är därför viktigt att man som student försäkras sig om vilka regler och normer som gäller när man skriver referat av andras texter och när man citerar. För att upptäcka plagiat kan en examinator med hjälp av Ouriginal jämföra en students text med andra texter som finns i Ouriginal. Fusk och plagiat accepteras inte.

Om en examinator misstänker att en student fuskat ska hen anmäla detta till Linköpings universitets disciplinnämnd som sedan utreder ärendet och fattar beslut om ev. disciplinära åtgärder <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter?l=sv>
Den vanligaste utdömda åtgärden är avstängning från undervisningen i ett antal månader.

Läraren förbehåller sig rätten att utforma undervisningen vad gällande innehåll och material. Undervisningen förhåller sig till rådande Upphovsrättslag och LiU-rektorns beslut gällande detta. Det är finns inga krav från universitetets sida att läraren måste distribuera föreläsningsunderlag i samband med ett undervisningstillfälle. Att distribuera någon typ av undervisningsmaterial som strider mot Upphovsrättslagen kan medföra rättsliga påföljder. Enligt rektors beslut är fotografering eller videoupptagning i samband med föreläsning/undervisning är ej tillåten, enligt *Dnr LiU-2012-00312* <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622637>

Upphovsrättslagen ändrades 2013-11-01 vilket innebär ökade begränsningar när det gäller distribution av text, figurer, modeller och bilder från litteratur samt elektroniskt publicerat material biblioteket ger mer information kring detta. <https://liu.se/biblioteket>

Kursutvärdering

Utvärdering är i alla sammanhang viktig och inom universitetet har vi en skyldighet att utvärdera och utveckla vårt arbete i förhållande till utbildningsplan, kursplaner och examinationsrätt. Utvärdering är också en vital del i socionomprofessionen, där all verksamhet bör följas upp och revideras utifrån utvärdering. Vid kursens slut kommer en utvärdering att sändas ut genom kursvärderingssystemet Evaluate. Du har 15 dagar på dig att fylla i utvärderingen. När utvärderingstiden är slut kommer du att få tillgång till en rapport som redovisar kursvärderingens resultat.

<https://insidan.liu.se/utbildningsadministration/evaluate?l=sv>

Kursen utvärderas också kontinuerligt i samband med föreläsningar och seminarier.

Lärandedialog och studentinflytande

I mitten på varje kurs ska en Lärandedialog äga rum. Tid och lokal finns anslaget på schemat (kan diskuteras vid kursintroduktionen när den bäst genomförs). Vid Lärandedialogen har du som student tillsammans med dina kurskamrater möjlighet att diskutera ditt eget lärande i relation till kursens lärandemål och hur upplägg, innehåll och arbetsformer/moment stödjer ditt lärande. Kursrepresentanterna (se nedan) ansvarar för Lärande-Dialogen. Kursansvarig är med för att både svara på frågor och få svar på egna frågor kring hur kursen fungerar.

Inom varje årskurs utses 2 - 3 kursrådsrepresentanter som för fram årskursens synpunkter vid studentrådet. Studentråd organiseras två gånger per termin.

Kurslitteratur

En sammanställd lista med den obligatoriska kurslitteraturen finns på socionomprogrammets studieinfo-sida <https://liu.se/studieinfo/>

ZOOM-länkar

Pia Kjellbom:

Sara Alzén: <https://liu->

[se.zoom.us/j/66568534215?pwd=dGZVVHVNZWh3SXM0rV0FWK0ZlQUzUT09](https://liu-se.zoom.us/j/66568534215?pwd=dGZVVHVNZWh3SXM0rV0FWK0ZlQUzUT09)

DETALJSHEMA VR I

Tema 1 – Introduktion till välfärdsrätt och juridisk metod

Kursintroduktion

Lärare: Pia Kjellbom

Introduktion till välfärdsrätt och juridisk metod

Lärare: Pia Kjellbom

Litteratur: Zanderin & Staaf (senaste upplagan) och Rejmer, A, Zetterström, S, Scheutz, S & Fridström Montoya, T (senaste upplagan).

Juridisk informationssökning – inspelad föreläsning

Lärare: Sara Alzén

Litteratur: Grauers (4:e upplagan) kap. 2; Schiratzki (senaste upplagan) kap. 4 s. 83–90.

Ni förväntas ta del av den inspelade föreläsningen (27 min) före seminariet i juridisk informationssökning.

Juridisk informationssökning – seminarium

Lärare: Sara Alzén och Erica Crabo från biblioteket

Litteratur: Zanderin & Staaf (senaste upplagan) och Rejmer, A, Zetterström, S, Scheutz, S & Fridström Montoya, T (senaste upplagan)

Upplägg: Detta tillfälle syftar till att ge träning i att söka juridisk information. Inför seminariet ska ni titta på en föreläsning som läggs ut på Lisam om juridisk informationssökning. Ni ska även se en kortare film om databasen Juno och en om InfoTorg Juridik. Se mer information på lisam.

Internationell rätt – föreläsning

Lärare: Anna Lundberg, jurist och professor i Välfärdsrätt

Föreläsning: Föreläsningen hålls live via zoom:

Litteratur: Zanderin & Staaf (senaste uppl.) kap. 3 och Healy LM (2008). Exploring the history of social work as a human rights profession. *International Social Work*. 2008;51(6):735–748. Monistiska och dualistiska rättssystem (kort text som finns på Lisam)

Läs också FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter

<https://www.regeringen.se/contentassets/d6d5653029e14e338a4b86f5f4b34c6b/fns-konventioner-om-manskliga-rattigheter> och fundera över vilka rättigheter som är särskilt viktiga i socialt arbete.

Se denna: <https://www.youtube.com/watch?v=hTlrSYbCbHE> och lyssna på följande program på P1 om antagandet av FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter:

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=503&artikel=6319953>

Läs/lyssna även på denna korta krönika om begreppet ”frihetjämlighet”:

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=503&artikel=6121944> Lyssna på denna pod:

<https://soundcloud.com/user-828480428/manskliga-rattigheter> och på denna om Corona:

<https://soundcloud.com/apansanatomi/coronakapitalismen>.

Fundera över följande frågor, som vi kommer att behandla under föreläsningen:

1. Hur hänger MR ihop med Socialt arbete?
2. Hur påverkas socialt arbete, och tillgången till välfärd och ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, av pandemin?

Inspelade föreläsningar om juridisk metod i praktiken

Lärare: Jenny Johansson

Litteratur: Rejmer, A, Zetterström, S, Scheutz, S & Fridström Montoya, T (senaste upplagan) kap 8 och rättsfallet NJA 2019 s. 837

Juridisk metod i praktiken - verktygen IRAK och rättsfallsöversikt (workshop)

Lärare: Jenny Johansson och Pia Kjellbom

Litteratur: Rejmer, A, Zetterström, S, Scheutz, S & Fridström Montoya, T (senaste upplagan) kap 8 och rättsfallet NJA 2019 s. 837

Tema 2 - Person- och avtalsrätt

Introduktion till avtalsrätten - inspelade föreläsningar

Daniel Högvalls Youtubeföreläsningar, del 1–6, om avtalsrätten som finns på Youtube.

Länk: https://www.youtube.com/playlist?list=PLDI-jOiG0WWBaLrp3vdWmgB5n_Oj1jP_4

Litteratur: Grauers (4:e upplagan) kap 1, samt kap 3-6.

Introduktion till personrätten - inspelad föreläsning

Lärare: Sofi Jansson-Keshavarz

Litteratur: Grauers (4:e upplagan) kap. 2; Schiratzki (senaste upplagan) kap. 4 s. 83–90.

Ni förväntas ta del av den inspelade föreläsningen (15 min) innan gästföreläsningen om ställföreträdarskap. Inspelningen finns under ”Inspelade föreläsningar” på Lisam.

Personrätt - gästföreläsning om olika typer av ställföreträdarskap

Lärare: Sofi Jansson-Keshavarz och gästföreläsare från Överförmyndarenheten, Norrköpings kommun

Litteratur: Grauers (4:e upplagan) kap. 2; Schiratzki (senaste upplagan) kap. 4 s. 83–90;

Socialtjänstens anmälningsskyldighet vid god man och förvaltare (Finns på Lisam); *Ensamkommande barn och unga – Handbok för socialtjänsten*. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2020-2-6588.pdf> (Kap. om god man, s. 18–21)

Förberedelse inför seminarium i personrätt

1. *Rättsfallsläsning:* Alla förbereder sig individuellt genom att läsa kurslitteraturen ovan och **alla rättsfallen 1. NJA 2015 s. 851; 2. NJA 2018 s. 350; 3. NJA 2019 s. 837**

2. *Mindre grupper:* Därefter förbereder sig de mindre grupperna genom att alla grupp 1-grupper läser NJA 2015 s. 851 särskilt noga. Grupp 2-grupperna läser NJA 2018 s. 350 särskilt noga. Det tredje rättsfallet jobbade vi med under workshopen, så det förväntas ni känna till. Varje mindre grupp förbereder innan rättskällelaboratoriet svar för att fylla i rättsfallsöversikten och presenterar sedan dessa för den andra gruppen på rättskällelaboratoriet.
3. *Rättskällelaboratorium:* Tilldelat rättsfall presenteras för den andra gruppen som förväntas komma med klagörande frågor m.m. Efter varje presentation bör en diskussion följa. Har ni förstått vad rättsfrågan är? Rekvisiten? Hur kan det som prejudicerande i fallet sammanfattas i en mening på bästa sätt? Anteckna frågor som ni behöver ta med er till kommande seminarium. Fyll sedan i *rättsfallsöversikten* och lägg upp den i **er gruppmap på Lisam senast kl 16 dagen före seminariet**. Observera att ni måste **kunna svara på frågor om samtliga rättsfall på seminarierna, uppdelningen är bara ett sätt att spara tid i förberedelserna**.

Personrätt – seminarium

Lärare: Sofi Jansson-Keshavarz och Jenny Johansson

Litteratur: Grauers (4:e upplagan) kap. 2; Schiratzki (senaste upplagan) kap. 4 s. 83–90

Seminarieupplägg: Seminariet genomförs i seminariegrupperna. Under seminariet delar vi in oss i tvärgrupper och jobbar med tillämpning av konkreta fall på området med stöd av IRAK.

Frånvarouppgift: Svara på den fråga som laddas upp på lisam i mappen inlämningar – rest- och frånvarouppgifter med hjälp av IRAK (max en sida) och fyll i rättsfallsöversikten för alla rättsfallen.

Tema 3 – Hyresrätt

Hyresrätt – Föreläsning

Lärare: Christer Grönwall

Litteratur: Olshed (senaste upplagan) kap. 1-12

Förberedelser inför seminarium i hyresrätt

1. *Rättsfallsläsning:* Alla förbereder sig individuellt genom att läsa kurslitteraturen ovan och följande rättsfall:

Rättsfall	RH 2014:45	RH 2012:47
2. Mrbetsgrupper	A1, B1, C1 osv	A2, B2, C2 osv

Mindre grupper: De mindre grupperna läser det tilldelade rättsfallet särskilt noga och förbereder en presentation (max 15 min) av rättsfallen under rättskällelaboratoriet för den andra gruppen med stöd i följande frågor:

- a. Bakgrund (kort beskrivning av fallet)
 - b. Vilka är parterna och vad är deras yrkanden?
 - c. Vad är rättsfrågan?
 - d. Vilken paragraf är beslutsparagraf och vad prövas särskilt i domen?
 - e. Vilka sakomständigheter är *ostridiga* och vilka ges *stridiga tolkningar*?
 - f. Vilken bevisning förekommer?
 - g. Hittar ni *stridiga tolkningar av lagen-* mellan parter/ mellan olika instanser?
 - h. Ge exempel på en rättslig princip av betydelse för det aktuella fallet.
 - i. Hur beslutar högsta instans (domslut)?
 - j. Hur motiverar domstolen sitt beslut (domskäl)?
 - k. Vad är prejudicerande i fallet?
3. *Presentation av rättsfall.* Tilldelade rättsfall presenteras för den andra gruppen som förväntas komma med klagande frågor m.m. Tänk på att göra era rättsfallspresentationer så koncentrerade som möjligt – max 15 minuter per rättsfall. Efter varje presentation bör en diskussion följa. Har ni förstått rättsfallet rätt? Anteckna frågor och ta med er dem till kommande seminarium. Avsluta förslagsvis med att alla hjälps åt med att fylla i de rättsfall ni arbetat med i rättsfallsöversikten.
4. *Bild.* Varje arbetsgrupp (A-L) söker fram en bild som enligt er på ett bra sätt beskriver innehållet i *en* valfri paragraf eller *del* av paragraf i hyreslagen enligt nedan. Bilden mailas till läraren dagen innan seminariet och kommer att presenteras under kommande seminarium där de andra grupperna får gissa vilken paragraf ni avsett. Ange gruppstillhörighet i ert mail.

Grupper:	A, D, G, J	B, E, H, K	C, F, I, L
Bestämmelser i hyreslagen:	1-15 §§	16-30 §§	31- 47 §§

Hyresrätt – Seminarium

Lärare: Pia Kjellbom

Litteratur: Olshed (senaste upplagan) kap. 1-12.

Förberedelser inför seminariet: Enligt ovan

Frånvarouppgift: Besvara laboratoriefrågorna (a-k) för ett av rättsfallen skriftligt på c: a 2 A-4-sidor.

Lärandedialog

Lärare: Pia Kjellbom

Tema 4 - Familjerätt

Familjerätt – inspelade föreläsningar med efterföljande frågestund

Lärare: Jenny Johansson. Inspelade föreläsningar som läggs upp på lisam.

Litteratur: Schiratzki (senaste upplagan) kap. 1 – 4; Utdrag på Lisam om Äktenskapsrätt, samborätt, samt om underhållsskyldighet

Förberedelser inför seminarium

- Rättsfallsläsning:** Alla förbereder sig individuellt genom att läsa kurslitteratur och rättsfallen **1. Svea Hovrätt T11396-17, 2. NJA 2015 s 675 och 3. NJA 2019 s 504**
- Mindre grupper:** förbereder sig genom att alla läser rättsfall nummer 1. Grupp 1-grupperna läser det andra rättsfallet särskilt noga och Grupp 2-grupperna läser det tredje rättsfallet särskilt noga. Varje grupp förbereder en presentation (max 15 min) av rättsfallen under rättskällelaboratoriet för den andra gruppen med stöd av följande rubriker:
 - Bakgrund (kort beskrivning av fallet)
 - Vilka är parterna och vad är deras yrkanden?
 - Vad är rättsfrågan (vad är det domstolen ska svara på, avgöra)?
 - Vilken/vilka paragrafer är beslutsparagraf?
 - Vad prövas särskilt i domen, vilket rekvisit?
 - Framkommer någon rättslig princip av betydelse för det aktuella fallet?
 - Vilka sakomständigheter är *ostridiga* och vilka ges *stridiga* tolkningar?
 - Vilken bevisning förekommer?
 - Finns *stridiga* tolkningar av lagen- mellan parterna?
 - Finns *stridiga* tolkningar av lagen- mellan de olika instanserna?
 - Hur beslutar högsta instans (domslut)?
 - Hur motiverar högsta instans sitt beslut (domskäl)?
 - Vad är prejudicerande i fallet? Alltså det viktigaste som framkommer, som går att överföra till andra fall/situationer? Sammanfatta detta i en eller två meningar
- Rättskällelaboratorium:** Tilldelade rättsfall presenteras för den andra gruppen som förväntas komma med klagande frågor m.m. Efter varje presentation bör en diskussion följa. Har ni förstått rättsfallet rätt? Fyll i rättsfallsöversikten och lägg upp dem i er gruppmap på Lisam senast kl 16 dagen före seminariet.
- Inlämning:** Utifrån lärandemålet: ”Reflektera kring och kritiskt granska lagars utformning, tillämpning och tolkning av betydelse för socialt arbete samt rättens betydelse ur ett klass-, genus- och etnicitetsperspektiv” ska ni också på rättskällelaboratoriet:

Utifrån förarbetena (anges nedan under ”Familjerätt – seminarier”) och de reportage/artiklar som finns på Lisam angående hovrättsdomen, diskutera den domen i förhållande till hur barnets bästa är utformat i Föräldrabalken kap 6, i frågor som rör vårdnad, boende och umgänge. Utifrån kapitlen som anges nedan i Sinisalo, Moser & Hällen ska ni också diskutera hur konflikter och våld kan påverka barnet och även hur det kan påverka vem som får enskild vårdnad. Sammanfatta diskussionen och era reflektioner på ca en sida. Referenser behövs inte utan tanken är att ni visar hur ni diskuterat och reflekterat kring ovanstående frågor. Lägg upp även denna i er gruppmap på Lisam senast kl 16 dagen innan seminariet.

Familjerätt – seminarier

Lärare: Jenny Johansson

Litteratur: Schiratzki (senaste upplagan) kap. 1 – 4 och Sinisalo & Moser Hällen (red.) kap. 12-15, samt de reportage/artiklar som finns på Lisam angående hovrättsdomen.

***Ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvist, Prop. 2020/21:150 (regeringen.se)** ss 31-52 och 70-

73

Frånvarouppgift: Besvara laboratoriefrågorna skriftligt för rättsfallet **Svea Hovrätt T11396-17**. Gör också inlämningen som beskrivs ovan individuellt. Max 3 sidor totalt.

Tema 5 - Straff- och processrätt

Brott – föreläsning

Lärare: Hanna Scott

Litteratur: Wennberg (senaste uppl.) kap. 2-3, 5-6 och Sinisalo & Moser Hällen (red.) kap. 16

Påföljder – föreläsning

Lärare: Hanna Scott

Litteratur: Wennberg (senaste uppl.) kap. 7.

Processrätt – Föreläsning

Lärare: Hedvig Obenius

Litteratur: Wennberg (senaste uppl.) kap. 8.; Sinisalo & Moser Hällen (red.) kap. 17–19.

Rättskälleslaboratorium: Förberedelser inför seminarium om brott och straffrättsliga påföljder:

1. *Rättsfallsläsning.* Alla förbereder sig individuellt genom att läsa litteraturen samt rättsfallen: **NJA 2004 s 97** och **NJA 2013 s 588**
2. *Mindre grupper.* Arbetsgrupperna är indelade i två mindre grupper, se indelning på Lisam. Inför rättskälleslaboratoriet förbereder sig alla grupp 1-grupper genom att besvara fråga 3a-k nedan avseende det första rättsfallet. Alla grupp 2-grupper besvarar samma frågor avseende det andra rättsfallet.
3. *Rättskälleslaboratorium.* Under laboratoriet presenterar de mindre grupperna det rättsfall som förberetts enligt ovan. Ni diskuterar och kommer fram till ett gemensamt svar på samtliga frågor nedan (för båda rättsfall).
4. *Rättsfallsöversikt:* Gruppen fyller tillsammans i översikten och lägger upp denna på Lisam i er gruppmappp innan seminariet.

OBS: Fokusera genomgående på brotten grov kvinnofridskränkning respektive grov misshandel i de två hovrättsdomarna.

Frågor:

I de rättsfall som ni läst:

- a. Bakgrund (kort beskrivning av fallet)
- b. Vilka är parterna i målet och vad är deras yrkanden?
- c. Vad är beviskravet i brottmål?
- d. Vad framkommer i skuldfrågan (för vilka brott döms den tilltalade till ansvar)?
- e. Redogör för brottets rekvisit
- f. Vad menas med att ”befinna sig i garantställning” och varför är detta begrepp av betydelse?
- g. Vad menas med begreppet ”närstående” och varför är detta begrepp av betydelse?
- h. Vad är prejudicerande i de respektive rättsfallen (det viktigaste som framkommer, som går att överföra till andra fall/situationer)? Sammanfatta detta i en eller två meningar.
- i. Hur motiverar domstolen sitt beslut (domskälen)?

- j. Vad är straffskalan för det brott som den tilltalade döms för i hovrätten?
- k. Vad är brottets straffvärde enligt domstolen?

Straffrätt – seminarium

Lärare: Hanna Scott

Litteratur: Se litteraturanvisningen för föreläsningarna om brott och påföljder, samt förbered er i enlighet med instruktionerna för rättsfallslaboratorium nedan.

Seminarieupplägg: Seminariet genomförs i seminariegrupperna enligt schema i Time Edit. Vi diskuterar de två hovrättsdomarna utifrån era svar samt jobbar med tillämpning av konkreta fall.

Frånvarouppgift: Välj ett av rättsfallen och besvara laboratoriefrågorna skriftligt på ca 2 A4 och mejla till kursansvarig.

Tillämpningsworkshop

Detta moment är till för att repetera hela kursen och för att få ytterligare träning i att tillämpa juridisk metod genom övning på konkreta fall för de olika rättsområdena. Det kräver inga specifika förberedelser utan bygger på det vi jobbat med under kursen

Tillämpningsworkshop

Lärare: Pia Kjellbom

Litteratur: All litteratur